

POSTOPEK NAJEMA TUJIH SEZONSKIH DELAVCEV

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

marec 2016

Kazalo

1. Uvod	3
2. Tujci iz tretjih držav	3
2.1. Tujci iz tretjih držav - sezonsko delo do 90 dni v koledarskem letu	4
2.2. Tujci iz tretjih držav - sezonsko delo nad 90 dni do 6 mesecev v koledarskem letu	7
3. Tujci – iz držav EU, EGP in Švica.....	9
4. PRAVILA, KI VELJAJO ZA VSE TUJCE	10
4.1. Prijava v socialna zavarovanja	10
4.2. Obračun ter plačilo prispevkov in davkov	10
4.3. Davčna številka	12
4.4. EMŠO	12
4.5. Bačni račun	12
4.6. Varnost in zdravje pri delu	13
4.7. Nastanitev tujih sezonskih delavcev.....	13

1. Uvod

Za tujca se, skladno z Zakonom o tujcih (Uradni list RS, št. 50/11 – s spremembami in dopolnitvami), šteje vsaka oseba, ki nima državljanstva Republike Slovenije. Vendar za potrebe zaposlovanja tujih delavcev, le te ločimo na državljane Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije (v nadaljevanju tujci iz EU, EGP in Švice) ter na državljane iz tretjih držav (v nadaljevanju tujci iz tretjih držav). Tujci iz EU, EGP in Švice so državljani Avstrije, Belgije, Bolgarije, Cipra, Češke, Danske, Estonije, Finske, Francije, Grčije, Hrvaške, Irske, Italije, Latvije, Litve, Luksemburga, Madžarske, Malte, Nemčije, Nizozemske, Poljske, Portugalske, Romunije, Slovaške, Španije, Švedske, Združenega kraljestva, Norveške, Islandije, Lihtenštajna in Švicarske konfederacije. Za delavce, ki prihajajo iz katerekoli navedene države velja načelo prostega dostopa na trg dela in zato ne potrebujejo nikakršnih dovoljenj za delo in prebivanje. Izjema velja le za hrvaške državljane, ki v prvih dveh letih zakonitega prebivanja v Sloveniji potrebujejo dovoljenje za zaposlitev, in sicer do 30.6.2018. Po navedenem datumu bo tudi za hrvaške državljane veljalo načelo prostega dostopa na trg delovne sile. Tujci iz tretjih držav nimajo pravice do prostega dostopa na trg dela in tako za delo v Republiki Sloveniji potrebujejo enotno dovoljenje s soglasjem, ki nadomešča nekdanje delovno dovoljenje in dovoljenje za prebivanje.

Za potrebe najema tuje sezonske delovne sile ločimo dva tipa dovoljenj, in sicer enotno dovoljenje s soglasjem za sezonsko delo ter dovoljenje za sezonsko delo, katerih izdaja je odvisna od časa trajanja zaposlitve oziroma dela posameznega tujca pri enem ali več delodajalcih oziroma naročnikih v posameznem koledarskem letu.

V nadaljevanju sta predstavljena oba postopka najema sezonske delovne sile, in sicer sklenitev pogodbe o zaposlitvi oziroma sklenitev podjemne pogodbe, tako s tujcem iz EU, EGP in Švice, kot tudi s tujcem iz tretjih držav ter vse preostale obveznosti, ki vežejo delodajalca.

2. Tujci iz tretjih držav

Skladno z Zakonom o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 47/15), se sezonsko delo lahko opravlja v kmetijstvu ali gozdarstvu in je neločljivo povezano s sezono, v kateri je za posamezno dejavnost značilen izrazito povečan obseg potrebe po delavcih. Tujec lahko sezonsko delo, ki ne presega 90 dni v koledarskem letu, opravlja na podlagi dovoljenja za sezonsko delo, sezonsko delo daljše od 90 dni v koledarskem letu pa lahko opravlja na podlagi enotnega dovoljenja, izdanega na podlagi soglasja za sezonsko delo.

Za tujce iz tretjih držav se štejejo vsi državljani držav, ki niso članice EU, EGP in Švicarske konfederacije. Za sezonska dela v kmetijstvu se pretežni del delavcev najema iz območja nekdanje Jugoslavije. V nadaljevanju sta predstavljena postopek pridobitve dovoljenja za sezonsko delo in postopek pridobitve enotnega dovoljenja s soglasjem za sezonsko delo, ki veljata za vse tujce iz tretjih držav. Naj poudarimo, da navedeno velja tudi za bosanske delavce, kljub Sporazumu o zaposlovanju državljanov Bosne in Hercegovine v Sloveniji sklenjenim med Vlado Republike Slovenije in Svetom ministrov Bosne in Hercegovine, saj se naveden sporazum ne uporablja v primeru sezonskih zaposlitev.

2.1. Tujci iz tretjih držav - sezonsko delo do 90 dni v koledarskem letu

Tujec, ki prihaja iz tretje države v Republiko Slovenijo z namenom zaposlitve oziroma opravljanja dela kot sezonski delavec v kmetijstvu ali gozdarstvu, svoje delo lahko opravlja na podlagi dovoljenja za sezonsko delo in vizuma C. Skupno trajanje enega ali več veljavnih dovoljenj za sezonsko delo, ki ga opravlja tujec pri istem ali drugem delodajalcu ali naročniku dela, ne sme presegati 90 dni v koledarskem letu. V primeru, da tujec prihaja iz države, katere državljani ne potrebujejo vizuma za vstop in bivanje v Republiki Sloveniji, sme tujec delo v naši državi opravljati zgolj na podlagi delovnega dovoljenja, ki ga izda Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

2.1.1. Postopek pridobitve dovoljenja za sezonsko delo

Kmet kot delodajalec (če s tujcem sklene pogodbo o zaposlitvi) ali naročnik dela (če s tujcem sklene podjemno pogodbo) na Zavod RS za zaposlovanje (v nadaljevanju ZRSZ) vloži vlogo za izdajo dovoljenja za sezonsko delo na predpisanem obrazcu – Obrazec ZRSZ-TUJ-SEZ skupaj z naslednjimi dokazili:

- pogodba o zaposlitvi ali podjemna pogodba, ki jo podpiše delodajalec oziroma naročnik in izjava tujca, da se je pripravljen zaposliti pri tem delodajalcu;
- fotokopija potnega lista tujca z veljavnostjo najmanj 3 mesece dalj od nameravane zaposlitve oz. dela,
- podatek, da ima tujec ustrezno zdravstveno zavarovanje,
- podpisana izjava kmeta glede zagotavljanja nastanitve tujcu v prostorih, ki jih ima v lasti ali najemu, če bo tuj sezonski delavec bival v njegovih nastanitvenih prostorih.

Vlogo vloži osebno pri ZRSZ, Službi za zaposlovanje in delo tujcev, Cesta VI/7, Ljubljana, ali na organizacijskih enotah ZRSZ po Sloveniji oziroma po pošti na naslov ZRSZ, Rožna dolina, Cesta IX/6, 1000 Ljubljana.

Za izdajo in podaljšanje dovoljenja za sezonsko delo v kmetijstvu ni potrebno plačati takse, mora pa kmet plačati takso v višini 4,54 EUR za vlogo.

Za izdajo dovoljenja za sezonsko delo morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- tujec ima veljavni potni list, katerega veljavnost mora biti najmanj tri mesece daljša od nameravanega prebivanja v Sloveniji;
- tujec ima ustrezno zdravstveno zavarovanje¹;
- v evidenci brezposelnih ni ustreznih oseb;
- delodajalec ali naročnik dela je ustrezno registriran, vpisan v poslovni register za opravljanje dejavnosti, v kateri bo tujec izvajal delo, ali kot nosilec kmetijskega gospodarstva oziroma član kmetije vpisan v register kmetijskih gospodarstev;
- je k vlogi priložena sklenjena pogodba o zaposlitvi ali sklenjena podjemna pogodba;
- delodajalec oziroma naročnik ni v postopku likvidacije ali stečaja;

¹ Kot dokazilo o ustreznem zdravstvenem zavarovanju šteje:

- komercialno zavarovanje (npr. CORIS) ali
- potrdilo o pravici do zdravstvenih storitev med začasnim bivanjem v Republiki Sloveniji, določenim s posameznim sporazumom, ki ga izda nosilec zavarovanja države pogodbenice (to pomeni, da tujci, ki prihajajo iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Makedonije ali Srbije in so v domači državi vključeni v sistem obveznega socialnega zavarovanja že izpolnjujejo pogoj glede ustreznega zdravstvenega zavarovanja, ki je podlaga za izdajo dovoljenja za sezonsko delo) ali
- prostovoljna vključitev tujca v obvezno zdravstveno zavarovanje – VOZ ali
- vključitev tujca v obvezno zdravstveno zavarovanje na podlagi sklenitve pogodbe o zaposlitvi.

- delodajalec oziroma naročnik ima poravnane davčne obveznosti iz naslova dela ali zaposlitve;
- še ni porabljena letna kvota dovoljenj za sezonsko delo, ki jo lahko določi slovenska vlada zaradi omejitve števila tujcev na trgu dela.

Če bo tujec sezonsko delo opravljal na podlagi podjemne pogodbe, se kontrola trga dela ne izvaja in tako bo dovoljenje za sezonsko delo izdano brez preverbe ali so v evidenci brezposelnih ustrezne osebe. Kmet kot delodajalec lahko pred vložitvijo vloge za izdajo dovoljenja za sezonsko delo pridobi obvestilo ZRSZ o tem, ali so v evidenci brezposelnih oseb ustrezne brezposelne osebe. ZRSZ mu bo podatek o tem posredoval v petih delovnih dneh od prejema sporočila o prostem delovnem mestu, ki ga bo na ZRSZ vložil kmet. Obvestilo ZRSZ, da v evidenci brezposelnih oseb ni ustreznih brezposelnih oseb, se šteje kot dokazilo, da je bila opravljena kontrola trga dela, če bo kmet vlogo za izdajo dovoljenja za sezonsko delo vložil najkasneje v 30 dneh od izdaje obvestila.

Kmet sme pred iztekom veljavnosti predhodnega dovoljenja za sezonsko delo vložiti vlogo za podaljšanje dovoljenja za sezonsko delo. To stori na enka način, kot je prepisan za izdajo prvotnega dovoljenja za sezonsko delo, in sicer na obrazcu ZRSZ-TUJ-SEZ skupaj z dokazili.

Dovoljenje za sezonsko delo se lahko podaljša:

- če kmet vlogo za podaljšanje predloži pred iztekom veljavnosti predhodnega dovoljenja;
- če ima tujec veljavni potni list (veljavnost mora biti najmanj tri mesece daljša od nameravanega prebivanja v Sloveniji);
- če ima tujec ustrezno zdravstveno zavarovanje;
- če kmet predloži sklenjeno pogodbo o zaposlitvi (kot delodajalec) ali sklenjeno pogodbo civilnega prava (kot naročnik dela);
- če ima kmet poravnane davčne obveznosti iz naslova dela ali zaposlitve in
- če skupno trajanje vseh dovoljenj za sezonsko delo ne presega 90 dni v koledarskem letu.

Dovoljenje za sezonsko delo je potrebno vrniti:

- kadar s tujcem iz kakršnih koli razlogov pogodba o zaposlitvi ali podjemna pogodba ni sklenjena;
- kadar pogodba o zaposlitvi ali podjemna pogodba preneha pred potekom veljavnosti dovoljenja za sezonsko delo.

Dovoljenje mora kmet vrniti:

- v 15-ih dneh od njegove vročitve, kadar tujec ne začne zaposlitve ali dela, oziroma
- v treh delovnih dneh od prenehanja pogodbenega razmerja s tujcem.

Dovoljenje za sezonsko delo preneha veljati:

- če se izteče čas, za katerega je bilo izdano,
- če ga je potrebno vrniti pred iztekom časa, za katerega je bilo izdano,

- če tujec, ki mu je bilo izdano dovoljenje za sezonsko delo, pridobi pravico do prostega dostopa na slovenski trg dela,
- če je dovoljenje razveljavljeno.
- če tujec, za katerega je bilo izdano dovoljenje, umre.

2.1.2. Vizum C

Vizum je dovoljenje, ki ga tujcu praviloma izda diplomatsko ali konzularno predstavništvo Republike Slovenije v tujini in na podlagi katerega lahko, če ni razlogov za zavrnitev vstopa tujcu, vstopi v državo in v njej biva toliko časa, kolikor je z vizumom dovoljeno. Za potrebe zaposlitve oziroma opravljanja dela mora državljan tretje države zaprositi za izdajo vizuma C, ki pomeni vizum za kratkoročno bivanje. Ne glede na to, je potrebno poudariti, da je na spletnih straneh Ministrstva za zunanje zadeve objavljen [seznam držav](#), katerih državljani ne potrebujejo vizuma za vstop v Republiko Slovenijo. Državljan iz navedenega seznama lahko v Republiko Slovenijo bivajo brez vizuma največ 90 dni v skupnem obdobju 180 dni šteto od dneva prvega vstopa v katerokoli državo članico EU.

Iz seznama držav izhaja, da za vse sezonske delavce, ki prihajajo iz območja bivše Jugoslavije velja, da za prvih 90 dni v skupnem obdobju 180 dni vizuma ne potrebujejo. V kolikor pa se bodo delavci v Republiko Slovenijo zadrževali dalj kot 90 dni v skupnem obdobju 180 dni, pa bodo morali pridobiti vizum C. Podrobnejše informacije glede pridobitve vizuma je mogoče najti na spletni strani [Ministrstva za zunanje zadeve](#) in [Policije](#).

2.1.3. Polijska prijava gosta

V kolikor tuji sezonski delavci bivajo pri kmetu, jih mora ta kot stanodajalec v 12 urah oziroma najkasneje v treh dneh od naselitve prijaviti pri pristojni policijski postaji kot goste. Prijavo opravi tako, da na policijsko postajo prinese izpolnjen poseben obrazec (kopija iz knjige gostov) ali pa uporabi elektronsko knjigo gostov.

Kmet je dolžan voditi knjigo gostov s kopijo. Za vodenje knjige gostov mora vložiti vlogo za izdajo odločbe o načinu vodenja evidence gostov in posredovanja podatkov iz nje.

Knjiga gostov s kopijo se lahko vodi ročno ali računalniško (v okviru sistema histor, e-gost ali na disketi). Ročno vodenje knjige gostov pomeni, da mora kmet tujca osebno prijaviti pristojni policijski postaji, medtem ko računalniško vodenje prek sistema histor pomeni, da kmet tujca prijavi pristojni policijski postaji po elektronski poti. Podrobnejše informacije o elektronski prijavi gosta so dostopne na spletni strani [policije](#).

Kmet mora knjigo gostov s kopijo dati pristojni upravni enoti v overitev. Podatke iz evidence gostov je potrebno hraniti eno leto od dneva vpisa posameznika v evidenco, nato pa jih uničiti.

Tujec mora kmetu, pri katerem se začasno nastani, na obrazcu »Prijava - odjava gosta« posredovati naslednje podatke:

- priimek in ime,
- EMŠO oziroma datum rojstva in spol za tiste, ki niso prebivalci Republike Slovenije,
- kraj rojstva,

- naslov stalnega prebivališča (za naslov v Republiki Sloveniji mora posredovati občino, naselje, ulico, hišno številko z dodatkom k hišni številki ter oznako stanovanja; za naslov v tujini mora posredovati državo, kraj, ulico in hišno številko),
- državljanstvo, datum prijave ter številko javne listine, opremljene s fotografijo, ki jo je izdal državni organ.

Kmet ima pravico preveriti istovetnost tujca in resničnost danih podatkov ter iz obrazca »prijava – odjava gosta« podatke vnesti v knjigo gostov s kopijo.

Po končanem bivanju je potrebno tuje sezonske delavce tudi odjaviti.

2.2. Tujci iz tretjih držav - sezonsko delo nad 90 dni do 6 mesecev v koledarskem letu

Tujec, katerega delo bo pri enem ali več delodajalcih oziroma naročnikih trajalo dalj kot 90 dni v koledarskem letu, lahko sezonsko delo v kmetijstvu ali gozdarstvu opravlja na podlagi enotnega dovoljenja s soglasjem za sezonsko delo. Navedeno enotno dovoljenje nadomešča do sedaj veljavno dovoljenje za delo za sezonsko delo in dovoljenje za prebivanje. Na ta način se je v slovensko zakonodajo uvedlo načelo »vse na enem mestu«, saj je po novem za zaposlitev tujca potrebna le ena vloga. Enotno dovoljenje s soglasjem namreč tujcu omogoča vstop v Republiko Slovenijo ter bivanje in delo v njej.

2.2.1. Postopek izdaje enotnega dovoljenja s soglasjem za sezonsko delo

Vlogo praviloma poda tujec pri slovenskem diplomatsko-konzularnem predstavništvu v tujini. Lahko pa jo poda tudi kmet, in sicer na upravni enoti. Vloga se odda na obrazcu »prošnja za izdajo – podaljšanje enotnega dovoljenja zaradi opravljanja sezonskega dela in za čezmejno opravljanje storitev z napotnimi delavci«. Vlogi je potrebno priložiti:

- potni list tujca, ki ima vsaj tri mesece daljšo veljavo od nameravane zaposlitve ali njegovo overjeno fotokopijo,
- dokazilo o ustreznem zdravstvenem zavarovanju,
- dokazilo o zadostnih sredstvih za preživljanje²
- fotografijo tujca ali referenčno številko iz elektronskega odložišča fotografij,
- dva prstna odtisa
- potrdilo iz kazenske evidence matične države tujca (nujno v primeru izdaje prvega dovoljenja, sicer pa le na zahtevo organa),
- s strani kmeta podpisano pogodbo o zaposlitvi oziroma podjemno pogodbo,
- podpisano izjavo kmeta glede zagotavljanja nastanitve tujcu v prostorih, ki jih ima v lasti ali najemu, če bo tuj sezonski delavec bival v njegovih nastanitvenih prostorih.

V postopku izdaje enotnega dovoljenja bo upravna enota pozvala ZRSZ za izdajo soglasja k enotnemu dovoljenju. Soglasje za sezonsko delo ZRSZ izda v roku 15 dni od prejema vloge za enotno dovoljenje, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

² Tujec, ki se namerava zaposliti v Republiki Sloveniji, izpolnjevanje pogoja zadostnih sredstev za preživljanje dokazuje s plačo, dogovorjeno s pogodbo o zaposlitvi. Tujec, ki namerava v Republiki Sloveniji opravljati delo po podjemni pogodbi, izpolnjevanje pogoja zadostnih sredstev za preživljanje dokazuje s plačilom, ki je s to pogodbo dogovorjeno za opravljanje dela. Plača oziroma plačilo se kot zadostno sredstvo za preživljanje upošteva, če njuna višina po odšteti davkih in prispevkih znaša vsaj toliko, kolikor znaša osnovni znesek minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji. Od 1. 1. 2016 osnovni znesek minimalnega dohodka znaša 288,81 evrov.

- v evidenci brezposelnih ni ustrezne osebe;
- kmet je kot delodajalec ali naročnik dela ustrezno registrirani, vpisani v poslovni register za opravljanje dejavnosti, v kateri bo tujec izvajal delo, ali kot nosilec kmetijskega gospodarstva oziroma član kmetije vpisani v register kmetijskih gospodarstev;
- kmet ni v postopku likvidacije ali stečaja;
- kmet ima poravnane vse davčne obveznosti;
- še ni porabljen letna kvota soglasij k enotnemu dovoljenju, ki jo lahko določi slovenska vlada zaradi omejitve števila tujcev na trgu dela;
- kmet je priložil sklenjeno pogodbo o zaposlitvi.

Če bo tujec sezonsko delo opravljal na podlagi pogodbe civilnega prava, se ne opravi kontrola trga dela (ZRSZ soglasje izda brez preverjanja ali so v evidenci brezposelnih ustrezne osebe). Kmet kot delodajalec lahko pred vložitvijo vloge za izdajo enotnega dovoljenja pridobi obvestilo ZRSZ o tem, ali so v evidenci brezposelnih oseb ustrezne brezposelne osebe. ZRSZ mu bo podatek o tem posredoval v petih delovnih dneh od prejema sporočila o prostem delovnem mestu, ki ga bo na ZRSZ vložil kmet. Obvestilo ZRSZ, da v evidenci brezposelnih oseb ni ustreznih brezposelnih oseb, se šteje kot dokazilo, da je bila opravljena kontrola trga dela, če bo kmet vlogo za izdajo enotnega dovoljenja vložil najkasneje v 30 dneh od izdaje obvestila

Za sezonsko delo tujca v različnih časovnih obdobjih pri istem ali drugem delodajalcu ali naročniku dela se lahko izda eno ali več soglasij. Pri tem skupno trajanje ne sme presegati šestih mesecev v posameznem koledarskem letu. Zgolj izjemoma se lahko za nadaljnje opravljanje sezonskega dela pri istem delodajalcu enotno dovoljenje podaljša pod pogojem, da je vlogi za podaljšanje enotnega dovoljenja priloženo mnenje zbornice, pristojne za kmetijstvo in gozdarstvo, da je prišlo do izrednih pridelovalnih pogojev (npr. podaljšanje vegetacije) ter pogodba o zaposlitvi oziroma podjemna pogodba za predmetno obdobje. Maksimalna skupna dolžina vseh enotnih dovoljenj za sezonsko delo izdanih posameznemu tujcu v koledarskem letu ne sme biti daljša od sedmih mesecev. V postopku podaljšanja enotnega dovoljenja za ta namen soglasje zavoda ni potrebno.

Enotno dovoljenje s soglasjem za sezonsko delo izda upravna enota v obliki izkaznice. Cena izkaznice je 12,00 EUR. Poleg navedenega je potrebno plačati tudi 4,54 EUR za vlogo za enotno dovoljenje in 50,00 EUR za izdano dovoljenje oziroma 102,00 EUR konzularne takse, če bo prošnja za izdajo prvega enotnega dovoljenja vložena pri diplomatsko - konzularnem predstavništvu Republike Slovenije v tujini.

Enotno dovoljenje se po izteku veljavnosti lahko podaljša, če tujec ali kmet pravočasno zaprosita za podaljšanje dovoljenja in so zanj izpolnjeni zakonski pogoji. Dovoljenje se lahko podaljša za obdobje veljavnosti pogodbe o zaposlitvi ali delu, vendar skupna dolžina zaposlitve ali dela tujca v koledarskem letu ne sme biti daljša od šest mesecev oziroma v primeru spremenjene vegetacije, vremenskih razmer, ... sedem mesecev.

ZRSZ lahko umakne soglasje k enotnemu dovoljenju, če tujec ne začne dela oziroma ga kmet ne prijavi v obvezna socialna zavarovanja v zakonskih rokih.

2.2.2. Prijava prebivališča

Tuji sezonski delavec je skladno s slovensko zakonodajo dolžan prijaviti prebivališče, ko se že nahaja v Republiki Sloveniji. Začasno prebivališče tujec prijavi na obrazcu za prijavo oziroma odjavo začasnega prebivališča, in sicer pri pristojni upravni enoti v treh dneh od dneva naselitve. Po enakem postopku mora pred odselitvijo odjaviti prebivališče.

3. Tujci – iz držav EU, EGP in Švica

Za tuje sezonske delavce, ki prihajajo iz držav članic EU, EGP in Švice velja načelo prostega dostopa na trg delovne sile. Na podlagi tega ne potrebujejo nikakršnega dovoljenja za delo, prav tako pa tudi ne dovoljenja za vstop in prebivanje v Republiki Sloveniji. V republiko Slovenijo ti tujci vstopajo z veljavno osebno izkaznico ali veljavnim potnim listom ne glede na razlog oziroma namen zaradi katerega želijo vstopiti in prebivati v naši državi. Z njimi kmet kot delodajalec lahko prosto sklepa pogodbe o zaposlitvi oziroma kot naročnik dela podjemne pogodbe.

3.1. Policijska prijava gosta

Tujci iz EU, EGP in Švice so se dolžni v roku treh dni po prehodu državne meje prijaviti na policijski upravi. Ker tuji sezonski delavci navadno bivajo pri kmetu kot delodajalcu oziroma naročniku dela, je k tej prijavi zavezan kmet kot stanodajalec. Postopek prijave gosta je opisan v točki 1.1.3.

3.2. Prijava prebivališča

V primeru, da bo tuj sezonski delavec iz EU, EGP in Švice v Republiki Sloveniji bival več kot 90 dni od dneva vstopa v državo, je dolžan prijaviti prebivališče. To stori z vložitvijo prošnje za izdajo potrdila o prijavi prebivanja pri upravni enoti, na območju katere prebiva, in sicer pred potekom 90 dnevnega dovoljenega bivanja. Upravna enota bo tujcu izdala potrdilo, na podlagi katerega bo tujec legalno bival v Republiki Sloveniji do dokončne odločitve o prošnji. Tujcu bo potrdilo o prijavi prebivanja izdano zaradi dela oziroma zaposlitve, če bo imel:

- veljavno osebno izkaznico ali veljavni potni list;
- potrdilo delodajalca, da ga bo zaposlil, oziroma dokazilo o zaposlitvi ali opravljanju dela, kadar je že zaposlen ali že opravlja delo (pogodba o zaposlitvi oziroma podjemna pogodba podpisana s strani kmeta);
- veljavno delovno dovoljenje, kadar, zaradi ukrepa vlade, nima prostega dostopa na trg dela (v primeru hrvaških državljanov).

Upravna enota potrdilo o prijavi prebivanja izda za čas nameravanega prebivanja (čas trajanja pogodbe o zaposlitvi oziroma podjemne pogodbe) oziroma za največ 5 let. Možno je podaljšanje za enako časovno obdobje.

Potrdilo o prijavi prebivanja se izda v obliki izkaznice. Potrebno je plačati upravno takso v višini 9,51 EUR za vlogo in potrdilo ter 2,25 EUR za izdano izkaznico.

3.2.1. Prijava prebivališča

Po pridobitvi potrdila o prijavi prebivališča je tujec na upravni enoti dolžan prijaviti začasno prebivališče, in sicer v roku treh dni po vročitvi potrdila o prijavi prebivanja.

4. PRAVILA, KI VELJAJO ZA VSE TUJCE

4.1. Prijava v socialna zavarovanja

4.1.1. Podjemna pogodba

V primeru sklenitve podjemne pogodbe ni predhodne prijave v socialna zavarovanja. Kmet kot naročnik dela obračuna in plača prispevke in davke ob izplačilu dohodka ter odda obrazec REK-2 preko sistema e-Davki.

4.1.2. Pogodba o zaposlitvi

V primeru sklenitve delovnega razmerja, je potrebna prijava v socialna zavarovanja. To opravi kmet kot delodajalec in sicer na predpisanem obrazcu »M-1«:

- po pošti ali
- neposredno pri območni enoti oziroma izpostavi ZZZS.

Prijavi obvezno priloži:

- pogodbo o zaposlitvi in
- dovoljenje za sezonsko delo (zaposlitev tujca iz tretje države do 90 dni) ali
- enotno dovoljenje s soglasjem za sezonsko delo in informativni list izdan na podlagi soglasja za sezonsko delo (zaposlitev tujca iz tretje države nad 90 dni) ali
- državljanstvo članice EU, EGP ali Švicarske konfederacije (zaposlitev tujca iz EU, EGP, Švice).

Opozarjamo, da mora biti prijava vložena z dnem nastopa dela po pogodbi o zaposlitvi, vendar najkasneje pred začetkom opravljanja dela. Slednje pomeni, da je tujega sezonskega delavca potrebno prijaviti v socialna zavarovanja še preden dejansko prične opravljati delo po pogodbi o zaposlitvi. Kmet je tujemu sezonskemu delavcu dolžan izročiti fotokopijo potrdila o prijavi v obvezna socialna zavarovanja, in sicer v roku 15 dni.

4.2. Obračun ter plačilo prispevkov in davkov

Kmet mora poskrbeti tudi za obračun ter plačilo davkov in prispevkov, ki jih je potrebno plačati od posamezne oblike najema delovne sile. Skladno s tem, mora poskrbeti za plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti in zavarovanje za starševsko varstvo v primeru sklenitve pogodbe o zaposlitvi oziroma za plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v primeru sklenitve podjemne pogodbe ter za plačilo dohodnine. V primeru sklenjene podjemne pogodbe pa tudi plačilo posebnega davka na določene prejemke, razen v primeru spravila pridelkov v vinogradništvu, hmeljarstvu in sadjarstvu. Obremenitev dela po posamezni pogodbi je prikazana v tabelah spodaj.

Kmet, ki tujca zaposli, mora le temu obračunati in plačati prispevke za obvezna socialna zavarovanja ter dohodnino. Davke in prispevke obračuna na obrazcu REK-1. Navodilo za izpolnitev navedenega obrazca se nahaja na spletnih straneh [FURS](#).

V primeru, da kmet nastopa kot naročnik dela po podjemni pogodbi, je dolžan oddati REK-2 obrazec, če se šteje za plačnika davka. Skladno z zakonom, ki ureja davčni postopek, se za plačnika davka šteje tudi posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če je rezident Republike Slovenije in hkrati v svoje breme izplača dohodek, od katerega se izračunava, odteguje in plačuje davčni odtegljaj. Ker kmet ne registrira opravljanja osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, zanj ni povsem jasno, kdaj se šteje kot posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost. Po pojasnilih FURS se kmet, ki opravlja osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost, kljub temu, da za opravljanje te dejavnosti ni registriran, šteje, da samostojno opravlja dejavnost, če:

- dohodek iz te dejavnosti ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma normiranih odhodkov;
- dohodek ugotavlja kot dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti in je zavezanec, identificiran za namene DDV (zavezanci za DDV).

Podrobnejše informacije o oddaji REK-2 obrazca se nahajajo na spletnih straneh [FURS](#).

REK obrazci se oddajo na dan izplačila dohodkov preko sistema eDavki. Hkrati je potrebno tujcu kot prejemniku dohodka predložiti podatke o dohodku, o odtegnjenem in plačanem davčnem odtegljaju in druge podatke, ki vplivajo na višino davčnega odtegljaja. V primeru sklenitve pogodbe o zaposlitvi to pomeni, da je kmet kot delodajalec dolžan izdati delavcu pisni obračun plače in nadomestila plače za plačilno obdobje, in sicer ob vsakem izplačilu plače.

Prikaz obremenitve podjemne pogodbe

Akontacija dohodnine se izračuna od dohodka zmanjšane za 10 % normiranih stroškov in prispevkov podjemnika	Prispevek PIZ v breme podjemnika	Posebni davek na določene prejemke v breme naročnika	Prispevek PIZ v breme naročnika
25% se šteje kot dokončen davek	15,5%	25%	8,85%

Prikaz obremenitve pogodbe o zaposlitvi

Akontacija dohodnine se izračuna od bruto plače zmanjšane za splošno olajšavo in prispevke za soc. zav. delavca	Prispevek PIZ	Prispevek ZZ	Prispevek ZPB	Prispevek SV
delodajalec 0 %	delodajalec 8,85 %	delodajalec 6,56 % + 0,53 %	delodajalec 0,06 %	delodajalec 0,10 %
delavec 25 % se šteje kot dokončni davek	delavec 15,5 %	delavec 6,36 %	delavec 0,14 %	delavec 0,10 %

4.3. Davčna številka

Tudi tujec mora imeti davčno številko, saj je ta osnova za odprtje računa na banki ter tudi plačila davčnih obveznosti. V kolikor ima tujec urejeno vsaj začasno prebivališče, bo v davčni register vpisan po uradni dolžnosti. V nasprotnem primeru, torej v primeru tujih sezonskih delavce, ki nimajo urejenega prebivališča v Republiki Sloveniji in pri nas bivajo le na podlagi policijske prijave gosta, pa je potrebno vložiti prijave za vpis v davčni register, in sicer na prepisanem [obrazcu](#).

4.4. EMŠO

Enotna matična številka občana (EMŠO) bo tujcu praviloma dodeljena po uradni dolžnosti, saj je za njeno dodelitev zavezan tisti organ, pri katerem tujec prvič opravlja svoje obveznosti (npr. ZRSZ v primeru pridobitve delovnega dovoljenja, ZZSZ v primeru prijave v socialna zavarovanja, če se s tujcem sklepa pogodba o zaposlitvi, UE v primeru prijave prebivanja, DURS v primeru izdaje davčne številke).

4.5. Bančni račun

V kolikor tujec prihaja iz evrskega območja³, kmet kot izplačevalec dohodka ne more od njega zahtevati, da odpre bančni račun v Republiki Sloveniji. Dohodek tujemu sezonskemu delavcu namreč lahko nakazuje brez dodatnih stroškov na račun, ki ga ima tuj sezonski delavec odprtega v svoji matični državi. Kmetu mora tuj sezonski delavec v takem primeru le posredovati oznaki IBAN in BIC. Za mednarodna nakazila v evrih banke namreč ne smejo zaračunati več kot za prenose znotraj držav.

³ Države, ki sodijo v evroobmočje so Avstrija, Belgija, Finska, Francija, Italija, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Irska, Španija, Grčija, Ciper, Malta, Slovaška, Estonija, Latvija, Litva in Slovenija. Preostale članice EU niso v evroobmočju.

V kolikor pa tuj sezonski delavec prihaja iz države, ki je zunaj evrskega območja, lahko kmet od njega zahteva, da odpre račun pri krajevni banki, v kolikor se izkaže, da bo nakazovanje dohodka v tujino sicer dražje. Za odprtje računa praviloma zadostuje osebni dokument in davčna številka.

4.6. Varnost in zdravje pri delu

Kmet kot delodajalec ali naročnik dela je dolžan zagotoviti varnost in zdravje tujih sezonskih delavcev v zvezi z delom. V ta namen mora izvajati ukrepe, potrebne za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev, vključno s preprečevanjem nevarnosti pri delu, obveščanjem in usposabljanjem delavcev, z ustrežno organiziranostjo ter potrebnimi materialnimi sredstvi.

Ukrepe izvaja tako, da pri tem upošteva naslednja temeljna načela:

- izogibanje nevarnostim;
- ocenjevanje tveganj;
- obvladovanje nevarnosti pri viru;
- prilagajanje dela posamezniku z ustreznim oblikovanjem delovnega mesta in delovnega okolja, delovnih prostorov, delovnih in tehnoloških postopkov, izbiro delovne in osebne varovalne opreme ter delovnih in proizvodjalnih metod, še zlasti pa tako, da odpravlja monotono delo ter pogoje z vsiljenim ritmom dela in ostale zdravju škodljive okoliščine (humanizacija dela);
- prilagajanje tehničnemu napredku;
- nadomeščanje nevarnega z nenevarnim ali manj nevarnim;
- razvijanje celovite varnostne politike, ki vključuje tehnologijo, organizacijo dela, delovne pogoje, medčloveške odnose ter dejavnike delovnega okolja;
- dajanje prednosti kolektivnim varnostnim ukrepom pred individualnimi;
- dajanje ustreznih navodil in obvestil delavcem. Delavci morajo slediti navodilom na področju varnosti in zdravja pri delu ter poročati o vseh morebitnih nevarnostih

4.7. Nastanitev tujih sezonskih delavcev

V primerih, ko so tuji sezonski delavci nastanjeni pri kmetu, mora ta spoštovati minimalne bivanjske in higienske standarde za nastanitev. Skladno s tem je dolžan zagotavljati naslednje minimalne bivanjske standarde:

- prostori, namenjeni prebivanju, spanju in uživanju hrane, morajo imeti tla pokrita s (toplo) oblogo, ki jo je mogoče učinkovito mokro čistiti oziroma razkuževati, stene in strop morajo biti toplotno izolirani, vrata in okna morajo tesniti in se odpirati, da je omogočeno zračenje;
- prostori, namenjeni prebivanju, spanju in uživanju hrane, morajo biti vzdrževani tako, da se ohranjajo v dobrem stanju in omogočajo uporabo, zagotovljeno mora biti tudi ogrevanje;
- v objektu mora biti na vidnem mestu nameščena omarica za prvo pomoč, dosegljiva vsem stanovalcem;

- v dnevnih in spalnih prostorih mora biti poskrbljeno za zadostno naravno in električno osvetlitev;
- moški in ženski spalni prostori morajo biti fizično ločeni; za vsakega stanovalca mora biti zagotovljena samostojna postelja, druga nad drugo sta lahko največ dve postelji;
- v prostoru, ki je namenjen prebivanju, spanju in uživanju hrane, lahko prebiva največ šest oseb;
- glede na število oseb, ki prebivajo v prostoru, mora biti zagotovljeno za spanje najmanj 6 m² na osebo (oziroma na dve osebi, v primeru ko sta postelji druga nad drugo), za kuhinjo 1 m² in prebivanje 1 m², brez sanitarnih prostorov:

Število oseb	Najmanjša površina
1	8 m ²
2	10 m ²
3	18 m ²
4	20 m ²
5	28 m ²
6	30 m ²

V zvezi z zagotavljanjem minimalnih higienskih standardov v sanitarnih prostorih, je kmet dolžan zagotavljati naslednje:

- pri souporabi sanitarij do vključno pet uporabnikov morajo biti nameščeni stranišče s splakovalnikom, umivalnik ter prha z mrzlo in toplo vodo, pri souporabi za šest ali več oseb pa morajo biti nameščeni najmanj po eno stranišče s splakovalnikom za vsakih začetih pet uporabnikov ter najmanj po en umivalnik in po ena prha z mrzlo in toplo vodo za vsakih začetih deset uporabnikov;
- stranišče in prha morata biti fizično ločena od preostalih bivalnih prostorov ali delov prostorov v souporabi;
- sanitarije morajo biti vzdrževane tako, da se ohranjajo v dobrem stanju in omogočajo uporabo, zagotovljeno mora biti zračenje in električna osvetlitev, tla in stene pa morajo biti obloženi z materiali, ki se čistijo s sanitarnimi čistili;
- sanitarije morajo biti fizično ločene za uporabnike različnega spola.

Kmet s tujim sezonskim delavcem sklene najemno pogodbo, katera mora vsebovati podatek o površini najemnega prostora, številu oseb, ki ta prostor uporabljajo, in višini najemnine.